

Zaterdag

den 22 Augustus.

PETERSBURG, den 22den Augustus.

Een adjudant van den generaal graaf *Paskewitsch* heeft de gelukkige en gewichtige tijding gebragt, dat de hoofdstad van Natolie, Erzerum, alsmede de vesting Hassan-Kalé veroverd zijn. In eerstgemelde stad is de seraskier, die het opperbevel over het Turksche leger in Klein-Asie voerde, benevens vier andere pacha's gevangen genomen, en zijn 150 kanonnen in onze handen gevallen. Te Hassan-Kalé werden 29 kanonnen veroverd.

Het berigt daaromtrent van den graaf *Paskewitsch* behelst het volgende: « Den 9den Julij, den vordagen van den gedenkwaardigen slag bij Pultawa, is de beroemde hoofdstad van Natolie, Erzerum, welke 27,000 huizen en meer de 100,000 ingezetenen bevat, met hare hooge en sterke citadel en hare uitgebreide vestingwerken in de magt van Zijne Keizerlijke Majesteit gevallen.

« Daar ik wist, dat na zulk eene nederlage, als de Turksche armee den 1sten en 2den Julij geleden had, zij veel tijd noodig zou hebben, om de verstreide overblijfselen derzelve weder te vereenigen, haastte ik mij op Erzerum aan te rukken, om mij de vruchten der behaalde overwinning volkomen ten nutte te maken en de vervolging van den seraskier voort te zetten. Dienvolgens begaf ik mij den 3den Julij met mijne gansche armee en met alle bagdadje op marsch, en bivouakeerde daags daaraan 40 wersten van Hassan-Kalé. De Armenische bewoners der onderscheidene omhagende dorpen inelden zich gedurende den eersten marsch bij mij aan, om zich te onderwerpen en om mijne bescherming te verzoeken; ik verzuimde niets, om hen door het vriendelijkste onthaal en door eene strenge krigstucht der troepen ten hunnen opzichte, vertrouwen jegens ons in te boezemen.

« Den 5den Julij, nadat ik met mijne gansche armee en mijne bagaadje 20 wersten voorwaarts gerukt was, vernam ik des avonds om 5 uur, dat de voor Hassan-Kalé vereenigde troepen van den seraskier, uit eenige overblijfselen der geslagene armee en uit geregelde infanterie bestaande, welke nog niet in het vaar was geweest, nadat zij eerst op de 4de den 4den Julij binnent haastte, verbleef zij op Erzerum was teruggekeerd. Deze tijding deed mij dadelijk besluiten, het legerkorps en de bagaadje bij het dorp Keprik-Kaf achter te laten, en met de voorhoede, bestaande uit een regiment karabiniers, twee regimenten kozakken, twee regimenten muzelmannen en 18 kanonnen, zonder tijdverzuim op Hassan-Kalé aan te rukken. Met deze troepen legde ik nog 20 wersten af, en des avonds te 9 ure bezette ik de door de Turken verlatene vesting Hassan-Kalé, welke als de sleutel van Erzerum kan beschouwd worden. Deze, ten tijde der Romeinen in eene buitengemeen sterke stelling gebouwde vesting, is voor ons van groot gewigt, doordien zij ons de gelegenheid aanbiedt om al onzen voorraad te bewaren, en ook dewijl zij zich op onze gemeenschaps-linie tusschen Kars en Bajezet bevindt. Wij vonden aldaar 29 kanonnen, een kruid-magazijn, en een aanzienlijken voorraad granen. Ter vervolging van de Turken zond ik in denzelfden nacht de Tartarische regimenten af, die den vijand 25 wersten ver met de tabel nazetteden, en meer 2000 stuks rundvee en meer dan 50 Armenische huisgezinnen ontweeldden, die hij uit Hassan-Kalé medegevoerd had.

« Deze gewichtige in bezitting, welke ons niets kostte, gaf mij eene vaste stelling voor Erzerum. Den volgenden morgen zagen wij de ingezetenen der stad, die naar de gebergten gevlugt waren, tot ons komen, ook de ingezetenen der naburige dorpen zonden mij afgevaardigden, die om bescherming verzochten, en ik had het genoeg te zien, dat deze bewoners, overtuigd van de gematigdheid en billijkheid van ons bevel, in hunne huizen en bij hunnen landelijken arbeid bleven, alsof het vrede was.

« Ik had nog slechts vernemen, dat de nederlage der Turksche armee en de snelle van Erzerum naar eenen voor mijne plannen zeer gunstigen indruk op de ingezetenen van Erzerum gemaakt had. Ten gevolge daarvan, zond ik den 6den Julij den ganschen bevelhebber der janitsaren, *Mamusch-aga*, dien wij den 1sten Julij krijsgewonnen gemaakt hadden, en die bij de ingezetenen der stad groot vertrouwen genoot, naar Erzerum. In de proclamatie, welke ik hem medegaf, vermaande ik de ingezetenen op eene dringende wijze, zich niet tegen onze magtige wapenen te verzetten, en gaf hun de stellige verzekering, dat de vrije

godsdienstoefening en de veiligheid van personen en bezittingen, heilig zonden geëerbiedigd worden. *Mamusch-aga*, dien mijne goede behandeling van *Hagi-pacha* en der andere gevangenen ten hoogste getroffen had, belastte zich met blijdschap, mijne proclamatie in de stad te brengen, en er ijverig toe mede te werken, ten einde de ingezetenen der stad zich vrijwillig onderwierpen. Hij verklaarde, dat hij, den 1sten en 2den Julij getuige geweest zijnde van de groote militaire hoedanigheden der Russische armee, allen waerstand als verderfelijk voor de stad beschouwde. Inmiddels trok het gansche armee-korps met de bagaadje naar Hassan-Kalé.

« Gedurende het middagmaal ontving ik van *Mamusch-aga* een berigt, dat hij de ingezetenen van Erzerum in groote rusting aangetroffen had, dat het grootste gedeelte derzelve voor zijne aankomst besloten had zich te verdedigen; doch dat mijne proclamatie hen tot andere gedachten gebragt had. Om deze goede stemming der bevolking mij ten nutte te maken, verliet ik met mijn gansche korps Hassan-Kalé 's avonds te 5 uur.

« In den morgen van den 8den Julij kwam een afgezant van den seraskier en onze *Mamusch-aga*, als afgevaardigde van de ingezetenen, in mijn 3 uren van Erzerum gelegen bivouak, aan; *Mamusch-aga* overhandigde een geschrift, waarbij de ondsten der stad van de aanneming mijner voorstellen kennis gaven, en de afgezant van den seraskier eene verklaring, dat hij de stad wilde overgeven, welke afgezant echter daarbij te verstaan gaf, dat onze troepen niet dadelijk naar Erzerum moesten doordringen, daar zulks ligtelijk eene opschudding onder de ingezetenen zou kunnen veroorzaken. Ik besloot desniettemin voorwaarts te rukken, het daarvoor houdende, dat mijne aannadering de vrees van den seraskier en zijne troepen vermeerderen, en aan den anderen kant meer kracht en nadruk aan de welgezinde ingezetenen geven zoude.

« Het korps rukte voorwaarts en maakte halt op vijf wersten afstand van de stad, wijl verder op geen water meer te vinden was. Zoodra zich onze eerste regimenten voor de hoogte van Erzerum zien lieten, trok eene aanzienlijke menigte Russen uit de stad en begon op onze voorhoede af te schieten. Het geschiedde, dat de vijand op onze voorhoede door geen enkel schot beantwoord werd. Ik zond een schriftelijk antwoord op de insgelijks schriftelijke verklaring van de ingezetenen; en een tweede antwoord in denzelfden geest aan den seraskier; beide gaf ik aan de afgevaardigden en liet den generaal-majoor prins *Bekowitsch-Tscherkasky* naar de stad mede gaan, met de noodige onderrigting, hoe zich te gedragen, ten einde de ingezetenen vertrouwen op mijne toezeggingen in te boezemen.

« Vlak voor Erzerum en tegen het oosten verheft zich een berg, Top-Dag genaamd, die de stad en de citadel bestrijkt, en slechts een klein kanonschot van laatstgemelde verwijderd is. De Turken hadden aldaar eene batterij opgericht. Ik onderzocht dezen berg en bevond, dat de stad het moeilijk zou kunnen houden, zoodra ik meester van deze versterkte hoogten zou zijn. Ik besloot om ze den volgenden morgen aan te vallen, indien de vijand weigerachtig mocht blijven.

« Den Prins *Bekowitsch-Tscherkasky* had ik onder anderen bevelen, om 's morgens om 10 ure van de gevolgen zijner onderhandelingen te verwittigen; werkelijk liet hij mij ook 's morgens te 9 ure weten, dat het volk, hetwelk zich verzameld had om over deszelfs lot een besluit te nemen, den ganschen nacht had beraadslaagd, en ofschoon de meerderheid naar onze zijde overhelde, nogtans zoodra de minste twijfel ontstond, een algemeen gemor zich had laten hooren en de volksmassa uitgeroepen had: «Laat ons onze godsdienst niet ootereen!» Viermaal was deze kreet aangehooren, en verscheiden malen was het huis, waarin prins *Bekowitsch-Tscherkasky* zich bevond, door eenen woelenden volkshoop omringd geworden. Het volk veranderde meestal elk oogenblik van meening; want dan scheen het zich te willen overgeven, dan weder zich hardnekkig te willen verdedigen. Eindelijk had Prins *Bekowitsch* het tegen den morgen zoo ver gebragt, dat mij berigt gezonden werd van het vas'e besluit, om mij 's namiddags om 4 uur de poorten der stad te openen. Daar ik echter berekende, dat wanneer de vijand op nieuw van meening mogt veranderen, mij van 's namiddags 4 uur tot aan den nacht geen tijd genoeg zou overblijven om de stad stormenderhand in te nemen, zond ik aan den seraskier berigt, dat ik hem slechts tot 5 uur tijd laten kon.

« De batterijen van Top-Dag hadden intusschen niet opgehouden om ons te vuren, en ik liet derhalve den seraskier bevelen om deze troepen

van daar terug te trekken, met berigt, dat ik eene weigering zou houden voor het voornemen om de stad verder te verdedigen.

« Drie uur kwam aan en ik had nog geen antwoord. Reeds vroeger had ik vernomen, dat de seraskier in de stad eene magtige partij had en slechts tijd zocht te winnen, daar hij elk oogenblik versterking verwachtte. Ik liet derhalve de troepen in slagorde scharen, om op de hoogten van Erzerum los te gaan, en ze, ingeval van wederstand, stormenderhand in te nemen. Onze regimenten gingen in regelmatige kolonnen, met de muziek aan het hoofd, voorwaarts en omringden Top-Dag van alle kanten. Zoodra zich onze troepen op de spits van dit punt lieten zien, verdubbelden de Turken wel het vuur hunner batterijen, doch door de snelle beweging onzer troepen, die zich door niets ophouden lieten, geheel onthutst, verlieten zij hunne positie en haastten zich naar de stad terug te keeren. Mijn detachement nam de batterij in bezit en vond daarin 5 kanonnen. Binnen zijne muren teruggekeerd, opende de vijand alle zijne batterijen tegen ons; ik beval, het vuur uit de veldstukken te beantwoorden, die wij op den Top-Dag gebragt hadden, en deze rigtten aldra eene groote wanorde in de stad aan. Spoedig daarop zag ik, dat van eenen anderen kant der stad de voornaamste beambten naar ons toe kwamen. Daar ik zulks voor een teeken van onderwerping hield, gelastte ik onze batterijen te zwijgen, hoewel de Turken nog voortgingen met op ons te vuren. Inderdaad bestond ook de cavalcade uit eene deputatie, bij welke aankomst de Begler-Beg (militaire gouverneur) van Erzerum mij de sleutels der vesting en der citadel overgaf. Desniettegenstaande vielen nog eenige kanonskogels uit de stad dicht aan mijne zijde neder. De afgevaardigden verzochten mij nu zelf, door het vuur onzer kanonnen deze munitie tot zwijgen te brengen, die ten getale van eenige honderd man, zich tegen den algemeenen wil verzetteden en het gemeene volk tot weerstand aanhitsten. Ik beval daarop, het vuur te openen, en na eenige kanonschoten verstrooiden zich deze ontevredenen, die bij hunne vlugt nog eene batterij der voorstad in de lucht lieten vliegen.

« Daar zich nu de stad, ten gevolge der overeenkomst met de afgevaardigden in mijne magt bevond, ging ik dadelijk over tot de organisatie van het bestuur der veroverde provincie. Den generaal-majoor *Pantkratief* benoemde ik tot opperbevelhebber van het pachaliek Erzerum. Twee brigaden werden afgezonden, om plegtig bezit van de stad en citadel te nemen. De Arnauten, welke de laatste bezet hadden, wilden dezelve aanvankelijk nog niet overgeven; doch zoodra zij zagen, dat wij ons gereed maakten om dezelve dan stormenderhand in te nemen, openden zij de poort, welke zoo goed voorzien was, dat derzelve bestorming veel inspanning en volk zou gekost hebben. De zegevierende Russische troepen plantten nu den 9den Julij, 's avonds te 6 uur, de vanden van Zijne Keizerl. Maj. op de citadel van Erzerum. De seraskier zond mij zijne vanden, met verzoek, hem vrij uit de stad te laten gaan; maar ik antwoordde, dat zulks van de omstandigheden zou afhangen.

« Zoo hebben dan de dappere troepen van Z. Keiz. M. sedert den 26sten Julij, den dag, waarop zij de in het vorige jaar veroverde provincien verlieten, en alzoo binnen 14 dagen, twee hooge bergketens, die nog met sneeuw bedekt waren, overgetrokken, de Turksche armee vernietigd, twee kampen buit gemaakt, de vesting Hassan-Kalé aan zich onderwonpen, den vijand zijn gansche veld- en ander geschut ontnomen, en hem zoo doende in de onmogelijkheid gesteld, op zijne verdediging te denken; zij hebben hem genoodzaakt, ons het middelpunt zijner magt, het Oosten, eene vesting en citadel, welke eene lange belegering had kunnen uithouden, over te geven, en hebben eindelijk den seraskier zelf, die opperbevelhebber der armee en gouverneur van geheel Aziatisch-Turkije was, alsmede 4 zijner voornaamste pacha's krijgsgevangen gemaakt.

« Na de bezetting van Erzerum hebben wij vernomen, dat reeds den 7den Julij 800 Delis, 500 man geregelde troepen en ongeveer 7000 man kavallerie van het korps van *Haghi-pacha* uit de stad gevlugt waren en den weg naar Tokat genomen hadden.»

BERLYN, den 17den Augustus.

Volgens berigten uit Konstantinopel, van den 30sten Julij, waren aldaar van het oorlogstoonel ongunstige berigten voor de Porte in omloop. Men sprak van eene nieuwe nederlage van den groot-vizier, van het overtrekken der Russen over den Balkan, van verliezen in Klein-Azie, van gevaar voor Erzerum; doch wist nog niets zekers op te geven.

— De Groote Heer heeft aan de matrozen van het Engelsche schip, dat bij Eujakdere ligt, 15,000 piasters ten geschenke gezonden.

— In den namiddag van den 26sten is te Pera, in de straat, welke naar Tophanne leidt, brand ontstaan; een hevige noordewind verspreidde terstond de vlammen met ongehoofelijke snelheid, en binnen 12 uren waren 1500 tot 2000 huizen in de asch gelegd. — Zelfs de oude toren van Galatha vatte vuur, en het bovenste gedeelte, dat van hout gebouwd was, brandde geheel af. De manschap eener Fransche brik in de haven heeft het meeste bijgedragen tot blussching van den brand. De Turksche kooplieden, wier woningen gered zijn, hebben hun tot belooning 15000 pi-

sters toegezonden; ook de christen-eigenaren van huizen hebben hun een geschenk in geld gegeven.

— Te Konstantinopel is het zoo rustig als te midden van den vrede.

PARYS, den 17den Augustus.

De graaf *Portalis*, eerste president van het hof van cassatie, de heer *de Montbel*, minister van het openbaar onderwijs, en de heer *Mangin*, prefect van politie, hebben den eed in handen des Konings afgelegd. De gewezen ministers *de Martignac* en *Bourdeau* hebben het grootkruis van het legioen van eer en de gewezen minister *de Caux* het grootkruis van *St. Lodewijk* uit handen van Z. M. ontvangen.

ARNHEM, den 21sten Augustus.

De Deutsche dagbladen, welke met den post van heden aangekomen zijn, behelzen de volgende berigten:

« *Munchen, 15 Augustus.* Zoo even wordt hier, langs eenen geheel zekeren weg, de gewigtige tijding van het Russische leger aan gene zijde van den Balkan ontvangen, dat de generaal *Diebitsch* zijne vereeniging met het korps, dat ten zuiden van Bargas geland was, tevens stellig heeft, en daarop den vijand tot Kirk-Kilissa, twintig Fransche mijlen van Konstantinopel, gevolgd is. Daar is het tot een grooten veldslag gekomen, die over het lot van het Turksche leger volledig beslist heeft. Niet staat den marsch van de Russische krijgsmagt naar Konstantinopel meer in den weg. Men ziet met het grootste ongeduld de bijzonderheden van deze gewigtige gebeurtenis te ontmoeten.»

Tweede berigt uit Munchen van den 15den Augustus. Zoo even vernemen wij van goeder hand, dat in den morgen van den 12den dezer te Weenen bij het Russische gezantschap de officiele tijding is ontvangen, dat de generaal *Diebitsch*, nadat hij zich met een bij Sizepolis geland korps vereenigd had, bij Kirk-Kilissa (twintig mijlen van Konstantinopel) de Turksche armee in eenen grooten veldslag geheel geslagen en verstrooid heeft. In dezen oogenblik moet het lot der hoofdstad beslist zijn. De nadere tijdingen moet ons de eerste post uit Weenen brengen.

— De Weener dagbladen, die den 12den dezer uitgegeven zijn, maken nog geen gewag van deze tijdingen.

— Volgens brieven uit Konstantinopel van den 30sten Julij, had de Porte toen reeds tijding van het landen van een Russisch korps van 12,000 bij Sizepolis, en dat hetzelfde zich met de hoofdarzee der Russen, welke over den Balkan gekomen was, vereenigd had. Ook had de Porte tijding, dat de Armeniers in Klein-Azie gemeene zaak met de Russen maken.

Mengelwerk.

Aan de Redactie!

Daar gij door de plaatsing van eenen brief, ter handhaving van de aangevallen eer van den heer JOHN BOWRING, even als de Redactie van den Recensent ook der Recensenten, getoond hebt, dat gij gaarne wilt medewerken om de waarheid in het licht te stellen, houde ik mij overtuigd, dat gij ook deze letteren een plaatsje in uw dagblad zult inruimen.

Het kan u niet onbekend zijn, dat de *beruchte brief*, waarin BOWRING zoo smadelijk behandeld is, door middel van het Mengelwerk der *Nederlandsche Letteroefeningen*, (door BILDERDYK meer waar, dan dichterlijk, *lasteroefeningen* genoemd) verspreid is geworden; liet geen gij echter misschien niet weet, is, dat daarvan schrijver is de weeteerwaarde zeer geleerde heer J. HALBERTSMA, predikant bij de doppsgezinde gemeente te Deventer. In hoe verre het aan iemand, wiens roeping medebrengt om het rijk van waarheid, liefde en vrede op aarde uit te breiden, voegt zoodanig eenen brief, in zulk eenen liefdelooren toon te schrijven, zal ik maar daar laten; doch dit is zeker, dat BOWRING hem deswege zelf geschreven heeft, en dat hij aan anderen moet betuigd hebben *dat het hem speet*, zulks te hebben gedaan. — Men mogt dan ook billijk verwachten, dat men den edelen vreemdeling nu met vrede zonde laten; maar neen, de moed van den heer YNTEMA was nog niet bekoeld. — Toen hij den zoo regt christelijk gestemden brief van BOWRING zelve in zijn maandschrift opnam, deed hij het al als eene *genade* voorkomen, dat hij dit stukje plaatste, *daar het hem ongefrankeerd was toegezonden*. — Menig een zal gedacht hebben, dat, hoezeer die aanmerking *schrielt* ware, zulks er om de hooge port, van Londen naar Amsterdam, nog eenigszins kon kon; maar indien men nu verneemt, dat BOWRING dien brief aan een vriend in Holland heeft gezonden, en dat door diens tussenkomst *reeds* het gezegde stukje in de *Letteroefeningen* is geplaatst, hoe weinig zal men hem dan de eer van een verdienstelijk man te helpen handhaven. — Bij de zachte gelegenheid voegde Y. reeds eene soort van uitnodiging aan den schrijver van den beruchten brief, om BOWRING's schrijven te beantwoorden; daar men echter scheen te begrijpen, dat een verdere registreersche aanval gevaarlijk kon worden, heeft men beter geoordeeld zijne gal verder uit te braken, bij wege van recensie, waartoe de heer Y. wederom zijn maandschrift heeft opengesteld, gelijk men zien kan uit No. 10 van dit jaar. — Het eerste stukje van de bij ten boekhandelaar SURINGAR uitgegeven *Brieven van JOHN BOWRING, geschreven op eene reis door Holland, Friesland en Groningen* enz. neemt men daar onder handen, en doet zich alle moeite om den heftigen TEGTING voor een onnaauwkeurigen vertaler te doen doorgaan, en BOWRING te ridiculiseeren. — Wie ook weder de schrijver dezer recensie valt niet moeilijk te raden, doch doet niets ter zake; zij ontspruit kennelijk uit dezelfde bron. — Dat alles, wat BOWRING schreef, geen evangelie was, is vrij klaar: hij was een mensch en kon dwalen; niemand erkent dit liever dan hij, die er ver af is tot die *vermaande betweters*, die behooren, die altijd uit de hoogte op anderen nederzien, en gelooven, dat zij de wijsheid alleen in pacht hebben. Doch dit neemt niet weg,

dat men die dwalingen dan bescheiden moest aantoonen, en vooral niet zijne gezegden verdraagen, tegen zijne meening nitleggen, of tegen spreken met maatspreken. — Het lust mij niet de geheele recensie zinnig voor zinsnede na te gaan; ik wil alleen in het voorbijgaan, het een en ander aanstippen. — Het is waar, dat sommige Friezen hunne hoofdigheid als eene burgerdeugd beschouwen; doch daar zij niet geboon zijn zich zelve te roemen, is het niet te verwonderen dat Recensent hier zulks ook nimmer daarop heeft hooren doen; zoo hij echter onpartijdig wilde oordeelen, zou hem de ondervinding geleerd hebben, dat die *gehechtheid aan eigen begrippen*, die zoo gemakkelijk *stijfhoofdigheid* doet geboren worden, een vaste trek van der Friezen oorspronkelijk karakter uitmaakt; een karakter, dat, van jongs af aan door eene bekwame hand geleid, eene mannelijke vastheid doet ontstaan, die hiet te wenschen ware, dat bij alle Nederlanders gevonden wierd, die geboopen worden om hunne medeburgere in de hooge lands-vergaderingen te vertegenwoordigen.

De laffe aanmerking, wegens het op *contributie stellen van des grietmanshuis, door den predikant posthumus, tijdens dat bouwring dien Frieschen dichter bezocht*, verdient geene wederlegging; wat die uitdraking beteekent, gevoelt ieder bij de eerste lezing; die zich niet opzettelijk nederzet, om, *even als de wesp, overal vergif uit te zuigen*. — In alle geval gold dit gezegde den heer posthumus; deze vond er niets herispelijks in, omdat hij werkelijk een leeraar der liefde is, die zijne broederen niet driest veroordeelt, en wat raakte het dus den briefschrijver?

Eindelijk komt men dan wederom op het *kat-knuppelen*; het is een *crimen laesae majestatis*; *toewant heeft daardoor 100,000 nullige en oorspronkelijke Friezen ten toon gesteld; hij is verplicht om voor deze belediging verschooning te vragen*. — Het is hier wel veel geschreeuw maar weinig wol; dat er in Friesland, zoo als elders, voormaals dikwijls, en nu nog enkele malen eene kat geknuppeld wordt, is eene daadzaak, al spreken de Recensent en consorten zulks ook honderdmaal tegen; want het is nog geen drie weken geleden, dat schrijver dezes, zekert geucht in Friesland doortrekkende, aldaar van den kastelein vernam, dat op dien dag het jonge volk plan had gehad eene kat te knuppelen; doch dat de grietman zulks had verboden; evenzeer als hij zich herinnert dat in het jaar 1816, op des Konings verjaardag, onder meer andere volkavermaken, die op het *Loo* plaats hadden, ook het *kat-knuppelen* geteld werd. — Het zij er verre af, dat ik dit wreede vermaak zonde voorstaan: eere zij den magistraat die het verbiedt; maar ik wil alleen aantoonen, dat het niets vreemds in ons vaderland is, en dat bouwring hetzij hij 't zelf gezien heeft, hetzij het hem door een ander geschreven of verhaald is, door te schrijven dat *knuppelen de gewone uitspanning der Friesche boeren is*, wel-eenigermate heeft bedwaald, maar geene opzettelijke onwaarheid geboekt, veel min iemand beledigd heeft.

Ik stap voor dit maal hiervan af, en hoop dat de heer *Yntema* voortaan wat *kiescher* en *voorzigtiger* zal zijn in de op te nemen stukken in zijn maandschrift; voor welke alleen hij, als erkende-redakteur, aansprekelijk is; wij zullen anders genoodaakt zijn den sluifer nog verder op te ligten, want waar het *waarheid* en *rept* geldt, ontzien wij niemand.

16 Aug. 1829

GESCHIEDKUNDELIJKE HERINNERINGEN.

- Den 21sten Augustus 1566 nam de beeldstorming te *Middelburg* eeneu aanvang.
- Den 21sten dito 1573 belegerde Don *FREDERIK*, zoon van *ALVA*, de stad *Alkmaar*.
- Den 21sten dito 1577 vertrok prins *WILLEM I* van *Utrecht*, waar hij met zijne gemalin drie dagen had doorgebracht en met alle eerbewijzen was ontvangen.
- Den 22sten dito 1133 stierf *BOUDEWYN II*, Koning van *Jeruzalem*.
- Den 22sten dito 1642 werd de eerste Courant in *Engeland*, te *Oxford*, uitgegeven.

ARNHEM, den 22sten Augustus,
Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:
Den 21 Aug. 2 El 4 Palm o Duim; gewassen 0 D., gevallen 5 D
Den 22 dito 2 El 4 Palm o Duim; gewassen 5 D., gevallen 0 D

A MORTISATIE - SYNDICAAT.

A A N B E S T E D I N G.

De **AGENT** van het **DOMEIN** te **TIEL** zal, als daartoe behoort geautoriseerd, Donderdag den 17den September 1829, des voormiddags om elf uren, ten Raadhuije der Stad *Tiel*, ten overstaan van het Hoofd van het Plaatselijk Bestuur aldaar, in het openbaar, aan de minstaannemenden, bij inschrijving, en vervolgens bij opbod, aanbesteden; als:

Het maken of daarstellen van **DRIE BLEESWERKEN**, met de vereischte **PAKBERMEN** en **TRIANGELS**, daarop geplaatst, en in de Pakbermen verbonden, aan de Oevers der Rivier de *Waal*, bij de Domaniate *Walden* en den *Rijswaard*, gelegen onder de Gemeente *Ophemert*, tusschen van *Tielervoord*, zoo als dit zal zijn afgebakend, en drie dagen voor de Bepaling worden aangewezen.

Waarvan de Bestekken en Condities ter lezing liggen aan het Bureau van den Heer Administrateur der Domeinen in het Eerste Ressort, te *Arnhem*, in het lokaal van het Gouvernement der Provincie *Gelderland*, ter Secretarie van de Steden *Tiel*, *Nijmegen*, *Arnhem*, *Zutphen* en *Zalt-Boemel*, en ten Kantore van voornoemden Agent, te *Tiel*.

De Agent voornoemd,
J. RAGAY.

A MORTISATIE - SYNDICAAT.

A A N B E S T E D I N G.

De **AGENT** van het **DOMEIN** te **TIEL**, zal, als daartoe behoort geautoriseerd, Vrijdag den 18den September 1829, des voormiddags om elf uren, ten Raadhuije der Stad *Zalt-Boemel*,

ten overstaan van het Hoofd van het Plaatselijk Bestuur aldaar, in het openbaar aan de minstaannemenden, bij inschrijving, en vervolgens bij opbod, aanbesteden; als:

Het maken en leveren van eene **NIEUWE ZEILPONT**, met al het daartoe benodigde, zoo **HOUT** als **YZERWERK**, op het Domaniate Veer, te *Zalt-Boemel*.

Het maken en leveren van eene **NIEUWE ZEILSCHUIT**, En

Het maken en leveren van eene **DRIEBOORDSE KETTINGBOOT**, op hetzelfde Veer.
Waarvan de Bestekken en Condities ter lezing liggen aan het Bureau van den Heer Administrateur der Domeinen in het Eerste Ressort, te *Arnhem*, in het lokaal van het Gouvernement der Provincie *Gelderland*, ter Secretarie van de Steden *Tiel*, *Nijmegen*, *Arnhem*, *Zutphen* en *Zalt-Boemel*, en ten Kantore van den voornoemden Agent, te *Tiel*.

De Agent voornoemd,
J. RAGAY.

De Notaris Meester **VAN HUGENPOTH**, residerende te *Arnhem*, als daartoe door de Regtbank van Eersten Aanleg, zitting houdende te *Nijmegen*, gecommiteerd, zal op Maandag den 31sten Augustus 1829, des avonds om 6 uren, in het Logement het *Zwijnschoofd*, binnen *Arnhem*, publiek en sinaal aan de meestbiedenden verkoopen:

10. De van ouds gerenommeerde **BIERBROUWERY** de *Witte Leeuw* genaamd, met al de tot die Brouwerij behoorende en aanwezige **GEREEDSCHAPPEN**, staande en gelegen binnens *Arnhem*, in de Oeverstraat, bestaande in een logeabel **HEERENHUIS**, gemerkt wijk **N°. 28**, in het geheel bevattende **9 BOVEN** en **BENEDENKAMERS**, voorts **KEUKEN**, twee groote **KELDERS**, extense **ZOLDERS**, geschikt tot berging van Koorn, hebbende aan de eene zijde het Eigendom van **BEMENAR** en aan de andere zijde dat van **KREUNEN**, en van achteren met de Brouwerij uitkomende in de *Langstraat*.

Bij inzet met de hoogen gebracht op **f 5100.**
20. Een **PAKHUIS** of **SCHUUR**, staande in de *Langstraat* aldaar, geschikt tot Stalling voor Paarden en Beesten, gemerkt wijk *Letter B*, **N°. 193**, belonnende ter eene het eigendom van **TANNER** en ter andere zijde dat van **HOLSUM**. Als voren gebracht op **f 800.**

30. De *Massa* der beide voormelde perceelen gebracht als voren met de hoogen op **f 6100.**

De Goederen zullen dagelijks voor een ieder te zien zijn, mits te voren aan het Huis belet vragende, terwijl nadere informatie te bekomen zijn ten Kantore van gezegden Notaris **M. VAN HUGENPOTH**, alwaar de *Val-Condities* (dagelijks voor den toelag kunnen worden ingezien.

Ten overstaan van den Notaris **A. J. N. GODEFRROY**, zal op Woensdag den 26sten Augustus 1829, des namiddags om 6 uren, in het *Zwijnschoofd*, te *Arnhem*, bij toelag worden verkocht:

10. Een zeer ruim, hecht en sterk **HUIS** en **ERVE**, bijzonder ter nering staande en gelegen te *Arnhem*, in de *Rijnstraat*, wijk **C N°. 20**, voorzien van **9 BOVEN** en **BENEDENKAMERS**, **WINKELVERTREK**, zeer groote **KELDER**, **KEUKEN**, **BAKKERY**, **REGEN** en **WELWATERPOMPEN**, ruime **ZOLDERS**, **OPENPLAATS**, **TUIN**, aangelegte **PAARDENSTAL** en **PAKHUIS** en verdere **GEMAKKEN**; in welk Huis tot heden met veel succes de *Suikerbakers- en Kruideliars-Affaire* is uitgeoefend. Met de hoogen gebracht op **f 7659.**

20. Een daarnaast staande **HUIS** en **ERVE**, **N°. 18**, voorzien van **9 BOVEN** en **BENEDENKAMERS**, twee **KELDERS**, **KEUKEN**, **REGEN** en **WELWATERPOMP**, ruime **ZOLDERS**, aangelegte **TUIN** en **TUINHUISJE** en verdere **GEMAKKEN**, zijnde dit Huis aan den heer **DE ARRIENS** verhuurd tot November 1832. Met de hoogen gebracht op **f 4261.**

De *massa* dezer perceelen is gebracht op **f 11,871.**
De koper kan, des verkiezende, de *traff* der Koopspeeningen in deze perceelen gevestigd houden.

30. Eene **VROUWENZITPLAATS** in de *Groote of St. Eusebius Kerk* te *Arnhem*, *Middelpand* 4de *Bank*, 7de *Plaats*, gebracht op **f 145.**

Omtrent de bezigtiging van het 1ste perceel, hetwelk met primo November ten laatste kan aanvaard worden, vervoege men zich bij de bewoning, terwijl het 2de perceel kan bezigtigd worden op Vrijdag en Zaterdag voor den toelag, van des morgens 12 tot 3 ure, zijnde de mededeeling der Verkoops-Voorwaarden te bekomen ten Kantore van den voornoemden Notaris, op de *Markt* te *Arnhem*.

De Notarissen **P. WIEGAND** en **D. A. VAN MUNSSTER**, te *Nijmegen*, als daartoe gelast van de Erigenamen van wijlen den Hoog Wel Geboren, Heer **C. W. L. M. B. G. I. E. R. VAN RAPPAARD VAN BALGOOY**, zijn voornemens op Maandag den 31sten Augustus 1829, des namiddags om 3 uren, in het lokaal der *Notarissen*, in de *Beheidemakersgasch*, te *Nijmegen*, op hoogen te doen, om 14 dagen daarna, zijnde den 14den September, te worden verhandeld.
Onder **BALGOOY** en **KEBAY**.

10. Vijf perceelen **UITERWAARDEN WELLAND**, te zamen, groot 10 Bunders, 96 Roeden en 37 Ellen.

29. Zestien perceelen **BINNEN WEILAND**, te zamen groot 39 Bunders, 73 Roeden en 10 Ellen.
30. Veertien perceelen **BOUWLAND, HOUTGEWAS** en **VISSCHERY**, groot te zamen 14 Bunders, 87 Roeden en 20 Ellen.
40. Twee **HUIZEN**, met behorende **TUINNE**, **BOOMGAARDEN**, **HOUTGEWAS** en **BOUWLAND**, zamen groot 2 Bunders, 47 Roeden en 65 Ellen.

Onder **NEERASSSEL**.

50. Een perceel **UITERWAARDEN WEILAND**, de **Dijkvelden** genaamd, groot 98 Roeden.
60. Drie perceelen **BINNEN WEILAND** en **BOUWLAND**, groot 2 Bunders, 12 Roeden en 55 Ellen.
- Onder **WYCHEN**.
70. Twee perceelen **BINNEN WEILAND** en **BOUWLAND**, onder **Lunen**, aan den Zeegdijk, groot 3 Bunders, 69 Roeden en 20 Ellen.
80. Twee perceelen **BOUWLAND**, genaamd **het Lingelaarsbosch**, zamen groot 3 Bunders en 81 Roeden.
90. Twee perceelen **HEIDEGROND**, gelegen aan den **Wberaschen** en **Heumenschen** weg, groot 5 Bunders en 56 Roeden.

Onder **NEERBOSCH**.

100. Een perceel **HOUTGEWAS** en **WEILAND**, den **Everdenkamp** genaamd, groot 4 Bunders en 25 Roeden.
- De voorwaarden van verkoop zullen, met de bewijzen van Eigendom, acht dagen voor den inzet, ten Kantore van den Notaris **WIEGAND**, te **Nijmegen**, en een afschrift daarvan ten huize van **H. VAN LUNEN**, Gemeente-Ontvanger te **Balgoij** (die ook de aanwijzing zal doen) ter lezing liggen.

† † † De Notaris **P. WIEGAND**, te **Nijmegen**, 99, is voornemens op Maandag den 31sten Augustus 1829, 's namiddags ten 5 ure, in het **Locaal der Notarissen**, op hoogen te doen inzetten, om 14 dagen daarna **fiat** te worden verkocht:

100. Een perceel zeer goed **BOUWLAND**, gelegen op den **Hummerberg**, bij het Eif van **A. VALKS**, groot 1 Bunders en 15 Roeden, met een daarbij behoorende streepje **EIKEN HOUTGEWAS**, voorheen tot de Brouwerij behoord hebbende, onder **Ubergen** gelegen.
20. Een zeer wel gelegen en tot een Buitenverblijf zeer geschikt **HUIS** en **ERF**, bestaande in 4 **KAMERS**, 2 **KEBUKENS**, 2 **KELDERS**, **BAKKERY**, **ZOLDERS**, **ACHTERHUIS**, met **STAL-LING** voor Paarden en Hoornvee; verder **MOESHOF** en **TUIN**, van ouds het **Geldersche Hof** genaamd, voorts nieuw aangelegd **DENNEN BOSCHJE** naast het **Huis**, groot 2 Bunders, insgaders een stuk **BOUWLAND**, groot 3 Bunders en 45 Roeden; alles bij en aan elkander gelegen, een kwartier naar buiten de **Stad Nijmegen**.
30. Een perceel **Tiendvrij BOUWLAND**, gelegen aan het Tweede perceel, groot ruim 6 Bunders, waarbij behoort de **EIKENHEG**, voor en bezijden dit perceel; beide deze perceelen onder het **Nederrijksche Wald** gelegen.
- De twee laatste perceelen in massa.

† † † Namens de Hooggeboren Jonkvrouwe **GRAVINNE VAN WASSENAER**, zullen op Donderdag den 27sten Augustus 1829, 's voormiddags om 10 uren, in het **Heeren Logement te Doesborgh**, ten overstaan van den Notaris **M. W. K. KETTEN**, publiek worden verpacht, voor den tijd van zes jaren, te beginnen Martini eerstkomende.

10. De **WEIDELANDEN** onder **Dieren** en den **Fraterweerd**, welke niet tot de Boeren-Erven behooren, te zamen groot 150 Bunders, in 29 perceelen.
20. Zeven perceelen **BOUWLAND**, onder **Ellekom** en **Dieren**, te zamen groot 12 Bunders.
- Onderrigt en inzage van de lijst der perceelen te bekomen bij **J. KLAASSEN** te **Spankeren**, en bij den Waardman **G. MENNING** in den **Fraterweerd**.

TE KOOP BINNEN **DOESBORGH**.

- Finale toelag op den 1sten September 1829, des voormiddags om 11 uren, in het **Heeren Logement te Doesborgh**.
10. Van een **HEEREN HUIS**, No. 310, staande bij de **Kloosterstraat**, voorzien van 3 ruime **BENEDENKAMERS**, waarvan er onlangs 2 nieuw behangen zijn; en 4 **BOVENKAMERS**; voorts **BINNEN VERBODEN** en **KEUKEN**, met **POMP** en **BERGGENWATER**; goede **DROOGZOLDERS** en groote **KELEDER**, met ruime **SCHUUR** of **BERGPLAATS**, en een ruime **TUIN** met vele vruchtdragende **BOOMEN**, met een **UITGANG** naar de **Stads wal**; ingezet op f 1510:00.
20. Eene daarnaast staande groote **SCHUUR**, voor **Stalling** van **Vee** en **Paarden** en **berging** van allerlei **Voorraad**; ingezet op f 620:00.
- Beide deze perceelen zijn in massa ingezet op f 2255:00.
30. Van een **HUISJE** en **TUIN**, schietende mede aan het bovengenoemde **Huis** en **Erve**, zeer geschikt tot **woning** voor een **Tuin- of Werkman**; ingezet op f 536:00.
- Inzichten te beifmeren ten Kantore van den Notaris **M. W. K. KETTEN**, te **Doesborgh**.

† † † In de maand September of October, aanstaande (de dagen van inzet en slag nader te adverteren) zal binnen **Tiel**, ten overstaan van den Notaris **M. J. DE ROO**, als daarop door de **Regthank te Tiel** gecommiteerd, in het openbaar worden verkocht:

De **HEERLYKHEID Enspich**, gelegen in den **Tielse Waard**, **Provincie Gelderland**, met al derzelver **HEERLYKE REGTEN**, **GEBOUWEN**, **LANDEBYEN** en verdere **aanhoorigheden**.

ONDERLINGE **BRAND-WAARBORG** MAATSCHAPPY.

Wij ondergeteekende, **Commissarissen** van de **ONDERLINGE BRAND-WAARBORG MAATSCHAPPY**, onder **Directie** van de **Heeren DE JONGE en COMP.**, gevestigd binnen **Amsterdam**, hebben het genoegen aan allen daarbij belang hebbenden, te berigten, dat op **Heden**, door genoemde **Heeren**, aan ons, in tegenwoordigheid van eenige **Heeren Correspondenten** en **Deelgenooten** is gedaan **REKENING** en **VERANTWOORDING** van hunne gehoudene **Administratie** over het Jaar 1828, en daarbij tevens overgelegd een allezins nauwkenrig overzigt van den gunstigen staat en steeds toenemenden bloei dezer **Inrigting**, al hetwelk wederom alle kenmerken van **juistheid** opleverende, met onze **bestuur** goedkeuring is bevestigd, zoodat de **Commissarissen** te **Amsterdam**, den 18sten Augustus 1829.

M. M. C. VAN HAL, **P. H. VAN FENEMA**,
M. J. HUIJDECOPER VAN **W. H. J. VAN WESTREENEN**
MAARSEVEEN, **VAN TIELLANDT**,
Commissarissen binnen Amsterdam. **Commissarissen buiten Amsterdam**
Zijnde de Hoog Welgeb. Heer, **Jonkfr. M. W. A. DE JONGE**, mede **Commissaris** dezer **Maatschappij**, door ongesteldheid verhinderd, voorz. **Rekening** en **Verantwoording** bij te wonen.

† † † Opgemerkt hebbende, dat er vele zijn, die het **KEULSCH WATER** tot zeer lage prijzen verkoopen, zelfs van de **Firma JEAN MARIE FARINA**, rue devant St. Paul, No. 14, te **Keulen**, zood ik het noodig geoordeeld, het geëerde **Publiek** bekend te maken, dat dit water met het echte is, wil er in deze **Firma** geene van de **Familie FARINA** bestaat.

Het is daarom, dat ik mij genoodzaakt heb gevonden, een **DEPOT** van mijn alom beroemd **KEULSCH WATER** daar te stellen, bij den Heer **J. OORLAND**, in de **Vijzelstraat**, wijk D No. 61, te **Arnhem**, bij wien hetzelfde zoo echt en zuiver als bij mij zelven, tegen 75 per 6 Flesjes en tegen 60 Centen per enkel Flesje zal te bekomen zijn.

Te **Keulen** en **Arnhem**, den 20sten Augustus 1829.
JEAN MARIE FARINA.

† † † **H. VAN DER WOUDE**, **Overmaker te Zutphen**, heeft de eer aan het **publiek** te berichten, dat hij heeft ontvangen een groot aantal **vernieuwe** werkte, dubbelde **JAGTGEWEEREN**, dewelke hij constant, tegen **Fabrieksprijzen** zal afleveren.

Men vraagt eenen **HUISKNECHT**, geschikt om voornamelijk in den **Tuin** te arbeiden, en heeft die kennis van **Bloemen** heeft, in eene zeer kleine **Huishouding**, aan den **Straatweg** tusschen **Zwolle** en **Deventer**, tegen 10de November. De vereischten zijn: **Protestant**, tusschen 20 en 30 jaren oud, en voldoende **getuigenis**; zullende het loon naar **bekwaamheid** geregeld worden. Adres in persoon of met **gefrankeerde** brieven, onder letter **W.**, bij **H. KOK**, in het **Wapen van Overijssel**, te **Ulst**.

BERIGT AAN DE **LIEFHEBBERS DER BOTANIE.**
FLORA BATAVA.

Of **Afbeelding** en **Beschrijving** van **Nederlandsche Gewassen**, door **J. KOPS**, **Hoogleeraar te Utrecht**, en **H. C. VAN HALL**, **Hoogleeraar te Groningen**. Van dit werk zijn reeds uitgegeven ruim 400 platen, kostende in **quarto** ruim f 200, en in **octavo** ruim f 100. Hetzelve wordt op nieuw van het begin af bij **intekening** aangeboden, door de uitgevers **J. C. SEPP en ZOON**, **Boekhandelaars te Amsterdam**, zijnde hiervan een **berigt**, alom gratis te bekomen.

NEDERLANDSCHE STOOMBOOT-MAATSCHAPPY.

Bepaling der afvaart, gedurende de maand Augustus 1829.

Van Amsterdam naar Nijmegen :	Van Nijmegen naar Amsterdam :
Zondag 23 's namidd. 3 ure	Zondag 23 's namidd. 3 ure
Maandag 24 's namidd. 3 ure	Maandag 24 's namidd. 3 ure
Woensdag 26 's namidd. 2 ure	Woensdag 26 's namidd. 2 ure
Vrijdag 28 's morgens 4 ure	Vrijdag 28 's namidd. 4 ure
Zaterdag 29 's morgens 4 ure	Zaterdag 29 's namidd. 2 ure
Zondag 30 's morgens 4 ure	Zondag 30 's namidd. 2 ure
Maandag 31 's morgens 4 ure	Maandag 31 's namidd. 2 ure
Van Nijmegen naar Keulen :	
Zondag 23 's avonds 6 ure	Vrijdag 28 's namidd. 4 ure
Maandag 24 's avonds 7 ure	Zondag 30 's namidd. 4 ure
Donderdag 27 's morgens 4 ure	Maandag 31 's namidd. 4 ure
Van Rotterdam naar Arnhem : § Van Arnhem naar Rotterdam :	
Elken Zondag 's morgens ten 6 ure	Elken Maandag 's morg. ten 9 ure

Men kan **informatien** bekomen bij de **Agenten** van voornoemde **Maatschappij**, de **Heeren VAALMAN** en **TRIEBELS**, te **Nijmegen** en bij den Heer **B. BLECKMANN** te **Arnhem**. Alle dagen varen de **Stoombooten** tusschen **Rotterdam** en **Antwerpen**, vice versa, op bepaalde uren, als bij **Biljetten** is bekend gemaakt.